

Izhaja

vsak petek z datumom
prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankujejo in pošiljajo uredništvu lista »Mir« v Celovec, Pavličeva ulica št. 7.

Osebni pogovor od 10. do 11. ure
predpoldne in od 3. do 4. ure popoldne.

Rokopisi naj se samo po eni strani
lista napišejo, druga stran naj bo
prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor
priložiti poštno znamko.

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Velja

za celo leto 4 krone.

Denar naj se pošilja točno
pod napisom:

**Upravništvu lista »Mir«
v Celovcu,**

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Za inserate se plačuje po 20 vin.
od garmond-vrste vsakokrat

Leto XXX.

Celovec, 8. malega srpana 1911.

Št. 36.

Po volitvah.

Državnozbornske volitve leta 1911 so se na Koroškem vršile na nemškonacionalni strani v znamenju Judeževega denarja in nasilstev. Ožje volitve na Koroškem niso izpadle po volji deželnih in vladnih mogotcev, izvzemši v beljaškem okraju, kjer so jim kljub najstrastnejši agitaciji prečrtali račune — Slovenci, »die minderwertige Nation«, kakor je imenoval Slovence dr. Angerer. Kjer pa si stojita nasproti ljudska volja in denar, je boj hud, in zmagal je zaenkrat še — denar proti ljudski volji.

V tem boju smo Slovenci igrali važno vlogo. Izgubili nismo prav ničesar, pač pa smo pokazali, da smo moč, preko katere ni mogoče več iti, s katero je treba prav resno računati. Junaško so se držali Slovenci v beljaškem, sijajne številke so postavili v rožeškem in nepričakovano dobro so se držali v velikovškem okraju. Izkazali so se kot celi možje. Kar so sami sklenili, to so tudi moško držali.

Razven v vzorni občini Škofiče, v Kotmarivasi, na Otoku, v Porečah in v Vetrinju se Slovenci niso do bro držali. V nekaterih občinah, kakor v Bilčovsu, so volili naravnost neverjetno slabo in pokazali premalo političnega razuma.

Sedaj imamo že dokaze v rokah. **Nemški nacionalci so v celovski okolici podkupovali celo slovenske agitatorje z državnim denarjem za podpore!**

Deželno vlado pozivamo, da javno položi natančne račune, **kdo, kdaj in kje** je dobil podporo, ki jo je določilo ministstvo za podporo živinoreje na Koroškem za tekoče leto v znesku **134.694 K.** Državni pravdnik, zakaj se ne ganeš?!

S takim postopanjem nemški nacionalci sramotijo deželo pred celim svetom; saj se kaj enakega ne more zgoditi nikjer drugod, ker povsod imajo stranke še kaj sramote, le nemško-nacionalna stranka na Koroškem je brez politične sramote! Vredni

tovariši so ji nemškutarji, ki se ji za Judežve stotake obešajo na frak!

Tako tudi razumemo, zakaj je nemškutar Schumy dobil toliko glasov v slovenskem volilnem okraju. Schumy ni vlekel, toda Judeževi stotaki so vlekli. Razumemo pa tudi, zakaj so nemškutarji in nemški nacionalci s tako gotovostjo pričakovali zmago in zakaj jo sedaj po volitvah že vnaprej prorokujejo. Pri prihodnjih volitvah upajo na gotovo zmago! Vejo namreč, da bo **dežela** dobivala več let po 134.694 K podpore za »živinorejce«! Zaslepljeni slovenski kmetje, ki ste šli za nemško nacionalno stranko, ali se Vam oči še niso odprle? Potem Vam ni pomoči!

Prav nesramno predrzno se obnašajo po volitvah nekateri pliberški purgarji, ki živijo skoro izključno od slovenskih grošev. Tako n. pr. pliberški sedlar in jermenar **Štefan Majer slovenskemu kmetu ni hotel prodati biča**, zato ker je dotični kmet volil Grafenauerja in ne uradniškega in purgarskega kandidata in nemškutarja Schumyja. Dotični Štefan Majer je tudi zatrjeval, da bodo v bodoče zmagali Nemci; ta ošabni Majer upa torej, da bodo prihodnji Nemci, ko zmagajo, rabili biče in ž njimi pretepali sedaj preponižne Slovence na Koroškem. Lepa bodočnost! Toda slovenski kmetje bodo skrbeli, da bič nemško-nacionalnih valpetov ne bo več padal po slovenskih hrbtih.

Glede taktike slovenske stranke pri ožjih volitvah pa pribijemo sledeče: Vodstvo stranke ni določilo, kakšno stališče naj zavzamejo Slovenci pri ožjih volitvah. Pač pa so zaupniki iz cele Koroške dne 14. junija sami določili, da nemškim nacionalcem nobenega glasu, pač pa da hočejo na vsak način glasovati za soc. demokrata, seveda ne iz ljubezni do soc. demokratov, ampak v povračilo še hujšim in gršim nasprotnikom, v povračilo nemškim nacionalcem. In kar so zaupniki sklenili, to je potem vodstvo tudi pošteno zastopalo. Kjerkoli imamo Slovenci upanje na lastno zmago, tam nikdar ne bomo in ne smemo voliti soc. demokratov,

ker so naši nasprotniki, toda kjer so bili Slovenci prisiljeni izbirati med slabim in slabim, med nemško-nacionalnim in soc. demokratičnim nasprotnikom, so se odločili sami za slednjega.

Razumemo, zakaj so to storili. V verskem in gospodarskem, pa tudi v narodnem oziru škodljiva nam soc. demokratična stranka nasproti slovenskim kmetom še nikdar tako grdo, tako škodljivo ni postopala kakor nemški nacionalci. Soc. demokratje uporabljajo svojo moč samo v to, da krepijo, utrjujejo svojo lastno stranko, nemški nacionalci pa uporabljajo vse tiste oblasti, ki jih imajo v svojih rokah, denar, ki bi ga morali porabljati brez ozira na stranke za vse kmete v deželi, ne samo za svojo stranko, ampak predvsem v **pogubo slovenskega kmeta!** Njim je vse drugo postranska stvar, samo da bi uničili Slovence!

Torej so nemški nacionalci koroškim Slovincem zaenkrat hujši, in ker so močnejši, tudi nevarnejši nasprotniki kakor socialni demokratje. Prav logično so sklepali torej slovenski kmetje - zaupniki, ko so glasno zaorili na zaupnem shodu 14. junija, da nikdar nobenega glasu nemškim nacionalcem, ampak pri ožjih volitvah med nacionalci in sociji raje vsi za socija.

Kar pa možje enkrat sklenejo, to pa mora stranka tudi držati! Le figamožje se ne držijo parole! Zato slava zavednim možem, nezavednim in bojazljivcem, ki so pred nemškonacionalnimi agitatorji zlezli pod klop, pa kličemo: Poboljšajte se!

Dnevne novice in dopisi.

Mladeniški tabor v Ljubljani se bo po dogovoru z hrvaškimi visokosolci vršil v dneh **24., 25., 26. in 27. avgusta.**

C. kr. deželni šolski svet vprašamo, zakaj mora v zadnjih letih vsak slovenski učitelj biti najprej nekaj mesecev — in celo tudi eno leto — samo suplent, da je potem šele imenovan za podučitelja, in to kljub

Podlistek.

Spomin.

Dež je lil, bliskalo je in grmelo. Moški z razgretimi obrazi so hiteli semintja in opaziti je bilo na vsakem nekaj tajnega, protivnega in nekako skrb. Ni nosil vsak dežnika in ni čutil, da močno dežuje, da ga zna zmociti do bele kože. Vsega tega ni čutil ampak zamišljen je hitel, hitel vsak, iskat svojega znanca, prijatelja. Če je srečal vozni hitečega ali pa kje prav leno stoječega, se je ustavil in ga naložil, ne da bi ga vprašal, ima li volilno pravico ali ne. Pa kaj njemu to mar, danes je tak njegov posel saj je dobro, prav dobro plačan, da lovi. Drdrali so avtomobili in motorji. Vse, vse se je gibalo, vse je hitelo.

»Danes pa je živahno v mestu, kajne, gospodična?« Tako je govorila gospa srednjih let, ko je vstopila in zapazila, da tudi gospodično zanima to kretanje. »Da, milostljiva, res je živahno,« je pritrdi gospodična ter se ji s prijaznim nasmehom prikloni. Videti je bilo, da se ji jako mudi. Hitro je opravila svoj posel.

»Težko že čakam na rezultat,« je rekla gospa ter naglo odšla.

Gospodična je zrla za njo. Zdi se mi, da je tujka, si je mislila. Kako jo zanima! Kako bi jo šele, če bi imela volilno pravico! Bog zna, če še učaka tega.

»Dober dan, klanjam se,« začuje zdaj glas za seboj; pozdravil jo je znan ji gospod, stopivši k njej. »Danes je vse po koncu, vse voli, koga pa boste vi volili, ali pa ste že, gospodična,« ji reče sedaj gospod napol šaljivo, napol resno.

»Če sem že, ali ne, vse eno, vsekakor pa fanta,« mu je s srčnim smehom odgovorila gospodična, tako da se je tudi on naglas zakrohotal. Tupal je po brkih, da bi jih ponavadi sukal, ali nič ni ujel med prsti; v zadregi se ni spomnil, da jih je dal pred kratkim po novi modi ostriči.

»Dobro,« je dejal čez nekaj časa, »dovolite, gospodična, radoveden sem, oprostite, radoveden, kakšnega mišljenja je, ali mora biti ta fant?«

»Mišljenja, da, mišljenja, pa to še ni vse, gospod,« mu je odgovorila gospodična in obrnila od njega obraz. Postala je resna in si mislila, več zahtevam, kakor kakšnega mišljenja da naj bo. — »Mišljenja,« je zopet začela, pogledavši ga v oči, »ste tudi Vi lahko istega, kakor je ali pa naj bo isti fant. Opazila sem že, da ste iz prepričanja veren katoličan, kar je sicer edino pravo, toda —«

z nekim ponosom je zdaj prestopila prag. Zagledala se je v daljavo gori proti zahodu. Nekam so ji poletele misli — gospod pa je obstal na pragu, igral se s palico ter mencial z nogami. Skoraj da mu je zmanjkalo poguma, da bi dalje izpraševal, toda mislil si je, le naprej, da izvem.

S pritajenim glasom je začel: »Gospodična, in če bi bil jaz kandidat?«

»Ne bi dobili glasu od mene, gospod.« Lahko in nekako šaljivo se je posmejala. Tudi njegove ustne so se zategnile na smeh.

»Veseli me,« je rekel, »da se znate tudi šaliti, mislil sem, da ste res zmerom tako resna.«

»O pač, da, resna in to mi je že tako prirojeno. Sicer pa najraje resno mislim.«

Ozrla se je okoli, kakor bi nekaj iskala in že je prišla za klop. »Tu, prosim, vzemite prostor, prav prijetno postaja, svetlo in hladno. Privoščila si bom danes malo prostega časa, če se Vam, gospod, ne mudi preveč«

»Prosim, gospodična,« se ji prikloni uljudno, »pa samo, če mi razodenete, zakaj ne bi glasovali zame, če sem istega mišljenja kot Vi, torej veren katoličan? Rad bi vedel, kaj je tisti »toda«. Zdi se mi, da nekaj tiči v Vašem srcu, da onemogoči vsako tako

temu, da so ti slovenski učitelji dovršili svoje študije z ravno tistim uspehom, kakor nemški in nemčurski tovariši, katere imenuje — seveda zmiraj nepristranski — c. kr. deželni šolski svet takoj za podučitelje. To — seveda popolnoma nepristransko postopanje — izvrševalnega organa nemškega »Volksrata« (narodnega sveta), ki nosi na zunan naslov »c. kr. deželni šolski svet za Koroško«, razumemo, ako pomislimo, da dobi suplent mesečne plače samo 60 kron, medtem ko dobi podučitelj 66 K 66 v, in je tudi v pravnem oziru na boljšem, ker ga ne morejo kar meni nič tebi nič vreči na cesto, kakor se to more zgoditi suplentu. O tem škandaloznem postopanju c. kr. deželnega šolskega sveta seveda ne bomo molčali, ampak na podlagi zbranih dejstev na pristojnem mestu vložili pritožbo radi pristranosti — seveda nepristranske — »c. kr.« oblasti v avstrijski Turčiji.

Pri c. kr. deželnem šolskem svetu je v zadnjem času zopet zavlada popolnoma nepostavna razvada, — ako že nočemo reči lumparija, — da se oddajajo učna mesta na šolah med Slovenci kar pod roko brez vsakega razpisa. Sicer je ta način razlaganja postavnih določb posebna specijaliteta avstrijske Turčije, toda c. kr. deželni šolski svet opozarjamo, da za izvrševalni organ nemškega »Volksrata« (narodnega sveta) še ni vse dovoljeno. Odločno zahtevamo, da se vsako učno mesto na šolah med Slovenci razpiše, ker se mora tudi slovenskim učiteljem dati priložnost kompetirati na njim ugajajoča mesta.

»Miklova Zala.« Po vseh krajih širne Slovenije bodo kar najslovesneje praznovali god slovanskih apostolov sv. Cirila in Metoda. Tudi »Slovensko delavsko društvo v Celovcu« bode obhajalo v nedeljo 9. julija praznik v čast in spomin slovanskih blagovestnikov. V ta namen bode dopoldne ob pol 9. uri v cerkvi Sv. Duha slovenska pridiga in ob 9. uri služba božja, pri kateri bode pel mešani zbor delavskega društva. Popoldne pa priredi društvo v dvorani hotela »Trabesinger«, na izraženo željo iz raznih krajev, v tretje, veliko narodno gledališko predstavo »Miklova Zala«. Vsak, kdor je že videl to krasno igro, ki je vzeta iz žalostne dobe naše zgodovine, imel je pred sabo žive slike, koliko žrtev, gorja in nadlog so morali prestati naši pradedje, ki so varovali svojo rodno zemljo proti nečloveškemu in nenasitnemu sovragu, da so jo ohranili nam. Kdor pa še ni videl te igre, naj ne zamudi ugodne prilike udeležiti se sedaj predstave. Urejeno je tako, da je omogočeno priti zunanjim udeležencem iz vseh krajev; ker imajo ugodno zvezo z vlakom v Celovec in nazaj. Začetek predstave je točno ob 4. uri popoldne. Med presledki posameznih dejanj bodo nastopili pevci. Nastopijo lahko tudi vrli pevci zunanjih društev, ki se jih tem potom prisrčno vabi. Po igri prosta zabava; sviral bo zbor tamburaškega društva »Bisernica«. Vstopnina: za sedeže I. vrste 1 K 50 v, II. vrste 1 K, III. vrste 70 v; stojišča 30 v, sedeži v ložah 2 K. Vstopnice

se dobivajo v predprodaji pri odbornikih in v društvenem domu (Kosarnska ulica 30). K obilni udeležbi vabi odbor.

Romanje na Sv. Goro pri Gorici, katerega je priredila Slov. kršč. soc. zveza je sijajno uspelo. Bilo je 515 udeležencev, med temi 4 duhovniki. Med zvonjenjem zvonov smo prišli na Sv. Goro že v soboto ob 7. uri zvečer. Večji del romarjev je sprejel na Sv. Gori svete zakramente. V nedeljo ob 7. uri je imel cerkveni govor č. g. Jožef Svaton, župnik v Št. Vidu v Podjuni, nakar je bila slovesna sveta maša, nato smo se podali v Gorico, kamor smo prišli ob 11. uri. Namenjeni smo bili skupno si ogledati goriško mesto, kar pa se je vsled vročine in utrujenosti le deloma izvršilo. Zadovoljni in popevajoč smo se vrnili s posebnim vlakom v Celovec. V svojo dolžnost si štejem, da izrečemo na tem mestu svojo najprisrčnejšo zahvalo g. Lukežiču, uredniku »Gorice«, ki se je za koroške romarje žrtvoval in bil takorekoč desna roka romarjem, pa tudi prijaznim gospodom oo. frančiškanom na Sv. Gori in tamošnjim postrežljivim gostilničarjem!

Otvoritev omnibuslinije Bohinjska Bistrica-Bohinjsko jezero. Dne 28. junija t. l. se je otvorila na progi Bohinjska Bistrica-Bohinjsko jezero omnibuslinija, ki bode vozila vsaki dan trikrat na jezero s sledečimi postajami: Bistrica—hotel sv. Janez—hotel sv. Duh in končna postaja hotel Zlatorog. Ravno mimo teh postaj in po isti progi vračal se bode omnibus tudi trikrat nazaj v Bistrico. Vožne cene so za eno osebo in eno vožnjo iz Bistrice do sv. Janeza 60 vin., iz Bistrice do sv. Duha 70 vin. in iz Bistrice do Zlatoroga 1 K. — To zares potrebno komunikacijsko linijo je ustanovila deželna zveza za tujski promet na Kranjskem, ki jo bode tudi subvencionirala. Tujski promet v Bohinju, posebno promet izletnikov bode gotovo živahnejši, ker je ravno pasantom dana prilika se za jako nizko ceno pripeljati na krasno Bohinjsko jezero. Tudi posamezni bohinjski kraji in hoteli bodo po tej omnibusliniji intenzivnejše zvezani med seboj in gotovo je, da se družabno življenje letoviščarjev oživi. V Bohinju so se za letošnjo sezijo tujske naprave popravile, posebno nasadi letoviškega parka in kopališča »Danica«. Tudi ob jezeru se je skrbelo, da imajo tujci zabavo in razvedrilo.

Črna. (Stavbeno gibanje.) Naša vas se vedno bolj povečuje. Dve novi hiši se bosta kmalu dvigali in sicer ena Lampričevega Janeza, Prislani si pa zida vilo. Stavba centrale za elektriko počasi napreduje, ker zadržuje delo voda.

Rožek. (Obesil) se je v noči od 25. na 26. junija 49letni tesarski mojster Lovrenc Andreschitz na svojem sadnem vrtu. Že dalje časa sem je bil zelo potr.

Samomor vojaka v Gorici. Dragonec Josip Wernig iz Borovelj se je 22. m. m. v Gorici ustrelil s službeno puško.

Rojak-vojak umrl v Gorici. Oddelku za strojne puške v Gorici prideleni korporal Miha Šelander iz Podgorij v Rožu, sin ta-

mošnjega gostilničarja in posestnika Šelandra, je 28. m. m. nagloma umrl. Pri vajan izven mesta se je zgrudil na tla; prepeljali so ga z avtomobilom v bolnišnico, kjer je, ne da bi se bil zavedel, umrl. Najbrž je umrl na solnčarici.

Črna. (Poboj.) V nedeljo 25. junija okrog polnoči so se stopili na vasi delavci, razgreti in okorajženi od preobilo zavžite pijače. Potegnili so nože in začeli prav po mesarsko. Teške telesne poškodbe so dobili dninar Ladinik, rudar David in hlapec Jurij Štefan. Krivcev še niso dognali; pač pa jih je že šest moralo v Pliberk pod ključ.

Žabnice. (Zopet nesreča.) Janez Schwarz je vozil v sredo iz Rablja, pa je po nesreči prišel pod kolo, ki mu je na koncu noge kosti zdrobilo. Človek res ne ve, kje ga nesreča čaka! — Lahatova mula še ne da miru. Pred nekaj dnevi ni hotela speljati. Voznik stopi za njo, da bi jo pognal. Hudo mušna žival ga pa brce na glavo in ni dosti manjkalo, da ga ni ubila. Peljali so ga hitro k zdravniku, da mu je ustavil kri in zašil rano. Mulo bo le treba v penzijo poslati. — V grabnu za cerkvijo že dalj časa delajo delavci z Goriškega. Kadar je dež, se vedno trga zemlja, katero potem nosi voda v naš »jezer«. Škode ima pri tem največ erar. V višarskem grabnu pa dela voda največ škode nam posestnikom. Zato se pa tu »nič ne mudi« s popravljanjem jezov. Če bi jih nekaj popravili, bi še ne stalo toliko. Če se bo pa čakalo še kaj časa, nas bo pa stalo desetkrat več. Nenadoma naj pride nevihta, nam bo pa pesek še polje zasul, kar ga nam je še ostalo okrog višarskega jarka.

Zadovoljna je vsaka slovenska gospodinja, ki kupuje Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem. Kajti nobena druga cikorijska ne napravi tako dobre kave, kakor ta. In zato je **Kolinska kavina primes v korist obmejnim Slovencem** že splošno priljubljena. Pa ne le zaradi njene **izvrstne kakovosti** jo imajo slovenske gospodinjje tako radi, temveč tudi zato, ker je ona in edino ona **pristno domače blago**, od katerega imajo **korist obmejni Slovenci**. Tudi mi zato **Kolinsko kavino primes v korist obmejnim Slovencem** našim gospodinjam prav toplo priporočamo!

List »Hospital Gazette« iz Londona poroča: Naravna **Franc Jožef-ova** grenčica je bogatejša na odvajalnih soleh, kot vse druge ogrske vode. Njen učinek je v vseh slučajih zelo zadovoljiv in se mnogo prijetneje zavživa, kot pa je to sicer navadno pri zdravilih sploh. 23

Trafikantka in kavarnarica Ankele v Pliberku se je posebno trudila za nemčurja Schumyja ter je kar po tucatih vsiljevala kupovalcem Schumyjeve lažnjive plakate. Kdor hoče biti med nami, naj bode miren in naj nas ne izziva! — Slovenski okoličan.

Spodnje Libuče pri Pliberku so postale po prizadevanju gg. nadučitelja Gregerja in Reiterja pravcato zbirališče nemškutarstva. »Gesangverein« (pevsko društvo), v katerem

stvar, sicer bi Vas pač ne zvali več »gospodično«, kajne da?»

»O pač, pravo ste zadeli; tisto je, da niste moje narodnosti. To je tisti prepad, da ne bi glasovala za Vas, to je, da nisem mogla glasovati za —« obmolnila je, z obraza ji je sijala neka miloba in misli so ji zopet poletele nekam v daljavo. Nje oči so iskale na nebu neko bitje, katero jo je gledalo milo, sočutno, katero edino je imelo priložnost opazovati jo, ko je njeno srce krvavelo.

Torej, si je mislil gospod, narodnost je tisti »toda« ter jo opazoval in občudoval medtem, ko je ona upirala sanjave oči v nebo, na katerem so se trgali oblaki. Za koga le živi? Koga ljubi? Domovino? Videti je, da se ji toži po njej. Ljubi li samo njo?

Zdaj se obrnejo njene oči zopet na njej nasprotno sedečega. Kakor da bi bila uganila njegove misli, mu zakliče: »Kajne, gospod, ali živim za koga, ali ljubim koga gori proti zahodu?»

»Da, gospodična, menim da eno in drugo, ali pa samo sanjarite,« se zravna zdaj gospod.

»Pač da, eno in drugo, da bi sanjarila, — o ne, za to sem preveč resna. Resnica je. Spomin se mi je vzbudil, spomin na moje lepše dni, na mojo domovino slovensko, za

katero živim in jo ljubim, da, ljubim nad vse. Le za njo čutim, in če bi bilo treba umreti, bi za njo rada storila in bila bi srečna, zadovoljna; če pa tega ni treba, bi prav rada kaj storila za njo.«

Gospodičin glas je donel, v lice ji je silila kri.

»Pojte, pojte, gospodična, s tem se ne ukvarjajo ženske,« jo ustavi gospod ter navidezno marljivo mahne z roko.

»O pač, gospod,« nadaljuje gospodična s prvim glasom, »nam Slovenkam je potreba, ženskam Vašega naroda tega seveda ni potreba. Vidim pa, da me ne razumete. Koliko poznam naših deklet, ki gredo v tujino, poročijo nemške može in postane jim sveto vse, kar je nemškega. Izgubljene niso samo one za naš ljubi narod, ampak izgubljeni so tudi njihovi potomci, in kako velika je ta izguba!«

Ognjevita je za domovino, si misli gospod in jo vpraša: »Kje, gospodična, je že Vaša domovina?»

»Moja domovina? Glejte, tam daleč, tam kjer bo solnce zašlo, za to goro je lepa bogata dolina, obdana krog in krog z lepimi holmi in planinami. Res je tako lepa, o, raj je. Ti, nemila mi usoda, da moram biti tu v tujem kraju, kjer se čuti človek sužnja!«

Njen glas je bil zdaj mil in tresel se je poln čustva. Skoraj sočutno ji je dejal gospod:

»Nikar tako, gospodična! Kaj Vam priha na misel? Saj ni tako.«

»Žal, da je tako, gospod, in moram biti tožiteljica Vašega naroda. Pred nedavnim sem postala sužnja, o da, sužnja v Vašem mestu. Da govorim resnico! Tukaj človeka naravnost oropajo prostosti. Pa ne govoriva dalje o tem, raje o moji domovini, ki je lepša od mesta.«

»Prav! Ne slišim rad —! Govorite mi o čem drugem; prej ste rekli, da se Vam je vzbudil spomin na nekdanje dni. Gotovo ste doživeli kaj posebnega, ko ste bila še šibka gospica.«

»O, bila sem šibka in zdi se mi, da veliko večja kot sedaj, ali nobena gospica, ampak kmetsko dekle. Prav danes mi je res v spominu tisti čas in zato naj Vam govorim o njem!

Današnji dan je tistemu dnevu v nečem podoben. Bile so namreč tudi volitve in naši kmetje so letali, seveda ne s kočijami in avtomobili, ampak s koretami in kolesi od vasi do vasi. Kakor povsod, tudi pri nas ne manjka nasprotnikov po mišljenju in narodu. Eden izmed teh je bil tisti čas moj

so se pele veleizdajalske pesmi, kakor n. pr. »Deutschland, Deutschland über Alles« (»Nemčija, Nemčija nad vse«), je sicer vzelo neslavno smrt, toda vneti »Deutschländer« ji bodo že skrbeli, da skrupuajo zopet novega. Značajni Slovenci nimamo v tej družbi nič iskati ter je tudi prav nič ne potrebujemo.

Ovčja vas. Na predvečer sv. Janeza Krstnika smo zunaj vasi občudovali lepi in nad vse velik višarski kres. Plamen je bil gotovo 7 do 10 metrov visok. Škoda, da je tako hitro zgorel. Naši otroci pa nimajo več veselja do tega. Najslabši pa so bili kresovi na ukovskih planinah. Ravno tako se je videlo, kakor da bi pastirji pipe nažigali.

Dobrlavas. (Smrt) nam je pobrala zopet enega vrlega moža. Umrli je namreč dne 17. rožnika občespoštovani Franc Mak p. dom. Škorjanc na Dobrovi. Od dneva sv. Jožefa, ko ga je zadela srčna kap, ni več okrevail. Vodenica mu je prerezala nit življenja. Mnogo je moral trpeti, pa trpel je moško. Tudi v boleznih si je ohranil vedrega in veselega duha. K pogrebu ga je spremilo veliko število ljudi. In kako tudi ne! Saj je bil povsod priljubljen in vedno zvest in zaveden pristaš S. L. S. Ob volitvah nikoli ni izostal in še nekaj dni pred letošnjimi državnoborskimi volitvami je dejal: »Če bom količkaj mogel, se bom pustil peljati k volitvam!« Škoda, da je bila bolezen že pretežka in se zaradi tega volitev ni mogel udeležiti. Kako je gorelo njegovo srce za čast krščanske vere in blagor slovenskega jezika, je pokazal tudi s tem, da je še na smrtni postelji poslavljajoč se od svojih dragih in skrbec za bodočnost svoje rodovine dal svojemu sinu očetovski nauk s tem, da je rekel: »Voli pa vselej tako, kakor sem jaz!« Bog nam daj mnogo takih mož in prihodnost Slovenije bo slavna. — Spomin rajnega naj pa zato živi v vrstah naših mož, ki so izgubili v njem enega svojega sohoritelja za pravice slovenstva, ne prestando naj jih opominja, biti stanovitim v tej borbi do smrti. Naj mu bo zemlja lahka! Ženi-vdovi in vsem sorodnikom najiskrenejšje sožalje!

Loče pri Beljaku. (Nova šola) se bo začela najbrž kmalu graditi. Stavbenik Anton Moretti iz Brnce je napravil dva načrta, ki sta bila od beljaške nacionalne gospode zavržena, ker sta bila v svoji zunanosti preveč enostavna in nista kazala staronemškega sloga. Dosihdob so se gradila naša šolska poslopja, kar se zunanosti tiče, čisto enostavno, kar je iz vseh ozirov tudi popolnoma pravilno in tudi najmanj velja. A gospoda, ki nima nobenih gospodarskih skrbi, ampak gre prvega vsakega meseca v davkarijo, da si napolni možnjček in potem posredno svoj trebušček, ima na račun težko delajočega kmeta tudi še druge okuse. Zana prejšnja nova šolska poslopja ne smejo biti samo od znotraj nemška, ampak tudi od zunaj. Zunanost mora biti v staronemškem slogu, kakor to kaže najnovejši načrt naše nove šole, ki ga je napravil arhitekt Stubner. Da načrti niso

napravljeni zastoj, je samoobsebi umevno. Ako Moretti zidarska dela ne dobi, se mu mora plačati samo za napravo dveh načrtov s stroškovniki vred 1600 K. To je huda reč, ki da misliti in ki dokazuje, da je napravlja beljaška gospoda k novi šoli plačujočim slovenskim kmetom loškega šolskega okoliša stroške, kateri bi bili prav lahko izostali. In ako se je hotelo slovenske kmete žaliti še posebej s staronemškim slogom, tedaj naj bi se jim bilo pa vsaj prihranilo stroške za Morettijeve načrte, kajti Stubner ni šele letos prišel na svet, ampak je znal takšen načrt za šolsko stavbo napraviti tudi že takrat, ko je beljaška gospoda, za katero caplja brezglavno bekštanjka, svojega slovenskega jezika se sramujoča nemškutarija pod vodstvom slavnega nemškonacionalnega učiteljstva, ukazala, delati Morettiju načrte. V nedeljo, 9. julija, se bodo vršila glede oddaje del pri zgradbi nove šolske stavbe posvetovanja. Skoraj gotovo dobi zidarska dela g. Moretti, k čemur bodo pripomogli veliko narejeni načrti. Po staronemškem slogu se zvišajo stroški za šolske stavbe za 10.000 K in po vrhu še nič pametnega ne bo, ampak ne posebno lepa, draga in slovensko prebivalstvo žalujoča stavba.

Dobrlavas. (Izid volitev pri nas.) Kakor po celem okraju tako so se tudi pri nas potegovala za glasove tri stranke: S. L. S., nemškonacionalna in socialnodemokratska stranka. Vse stranke so delale, nobena ni počivala, in zato so si tudi vse zaslužile za delo plačo. In plača je bilo število glasov. Mi smo jih imeli 184, nemški nacionalci 140, socialni demokrati 79, § 14. je imel 1 glas. Volilcev je bilo v imeniku po rešitvi reklamacij 553. Volilne dolžnosti ni izpolnilo torej 149 volilcev, t. j. 26,94% ali od sto jih 27 ni prišlo volit. Primerimo ta izid z izidom iz leta 1907! Tedaj je bilo volilcev 491. Dobili so Grafenauer 187, Seifritz 184, Kristan (soc. dem.) 11 glasov. Volit jih ni prišlo 109, t. j. 22,19% ali od 100 jih ni volilo 22. Mi vidimo iz tega, da je bila udeležba pri letošnjih volitvah slabša kakor pri volitvah pred štirimi leti kljub temu, da je zdaj glasovalo 404, leta 1907 pa samo 382 volilcev. Kar je bilo letos opazovati splošno, se je zgodilo torej tudi pri nas. Ozrimo se zdaj na posamezne stranke! Računi nam povedo, da smo mi letos nazadovale za 3 glase nasproti volitvam leta 1907, nemški nacionalci pa za 44 glasov, socialdemokrati pa da so napredovali za 68 glasov. Potemtakem je v naši občini obdržala S. L. S. približno prejšnjo moč, dočim so nacionalci izgubili 44 glasov, t. j. nazadovale za 24 odstotkov. Ta izguba je pa prišla v prid socialni demokraciji, ki je na račun nemškega nacionalizma narasla od volitev leta 1907 za 68 glasov, od volitev iz leta 1909 pa za 49 glasov. Nemški nacionalizem pri nas torej ne vleče več. Slovenci, oklenimo se zato še trdneje svoje stranke in delajmo, da bo naša armada rasla tudi pri nas in da bodo tudi tisti, ki so to pot, gotovo ne iz prepričanja, ampak iz nevednosti in iz ne-

zadovoljnosti oddali svoj glas mednarodni socialni demokraciji, izprevideli, da je resničen blagor vseh stanov na slovenski zemlji najti le v Vseslovenski Ljudski Stranki. Bog jo varuj in okrepi!

Goselnas pri Dobrlivasi. (Volilni shod.) S. L. S. za letošnje državnoborske volitve smo imeli tudi na naši vasi. Udeležilo se ga je okoli 30 vaščanov, med katerimi je bilo kakih 20 volilcev. Vsi so pazljivo poslušali izvajanja g. kandidata, sedaj že državnoborskega poslanca Grafenauerja, ki je v poljudnih, vsakemu lahko umljivih besedah povedal, kaj se je v minulem državnem zboru delalo in kako je nemškonacionalna stranka gospodarila v veliko škodo nižjim slojem ljudstva, zlasti kmetom in delavcem. Rekel je tudi, da je ta stranka protikrščanska, kar je dokazal tudi s tem, da je povedal, da so pripadniki te stranke v Šmohorju v Ziljski dolini odstranili sveti križ iz šolskih sob. Tako dejstva govore! In dejstvom moramo bolj verjeti, kakor pa besedam raznih nemških agitatorjev, ki se hlinijo ob času volitev najprirednejše kristjane. Zato, Goslinčani, kar vas je morda iz raznih vzrokov pri tej stranki, bodite moški, obrnite hrbet nemškim nacionalcem in izstopite tudi vi iz nemškonacionalne ladje, ki se vozi po jezeru slovenske zemlje in recite z drugimi možmi vesoljne slovenske domovine: »Naj se vozi prazna, brez potnikov, brez pristašev!« Kaj premore moška odločnost, spoznate lahko iz »Mira« št. 33. Berite tam na strani 214. članek: Zitaravas. (Volitev.) Našim zvestim, neupogljivim, srčnim pa: Ostanite, kakršni ste! Saj zmagala je naša misel. Zato pa:

Trdno dajmo se skleniti:
Sloga pravo moč rodi;
Vse lahko nam bo storiti,
Ako združimo moči.

Bekštanj. (Odmevi državnoborskih volitev.) S kakšnimi sredstvi je delala beljaška gospoda za svojega neizvoljenega dr. Angererja, je našim Bekštanjčanom povsem znano. Znano pa to ni drugod, posebno pa še dejstvo, da so se začeli celo nemškutarski kmetje sramovati beljaške frakarske gospode. Kakor divji so se vozili po celi občini s strašnim avtomobilom. Pri tem se je posebno trudil g. učitelj Franc Klingen iz Brnce, čeprav ni imel volilne pravice. Upamo, da bo oblast nekoliko potipala njegove vročerkve žile. Poštenim volilcem, ki so jih nabasali med potjo, so preiskovali žepe, trgali nasprotne glasovnice ter usiljevali svoje na gospoda dr. Angererja se glaseče. Koliko jih je bilo, ki so se tej gonji udali, veliko jim je pa kazalo fige ter so kljub temu volili kot jim je ukazala organizacija. Pripeljali so lepo množino gluhih, slepih, kruljavih, pijanih in norih ter jih zlorabljali v svoje politične namene. Ko so imeli glasove teh siromakov, pustili so jih na cesti ali po gostilnah, tako da so jih morali slovenski volilci že iz človekoljubnosti spraviti na svoje domove. Tistim,

nico pa mi je vleklo gori, gori proti nebu. — Gospod,« je vzkliknila vsa vzhičena in plamteča, »to je bila noč, ki mi je ostala v spominu, noč, tako bridka in sladka obenem! Lepši še nikoli ni bil lune soj in zvezdice mi še nikoli niso tako lepo migljale. Da, bilo je čarobno!«

Gospodičin glas je trepetal, iz oči so ji sijali žarki ljubezni, ljubezni do naroda. Gospod, kateri je tako vestno sledil vsaki njeni besedi, vsakemu njenemu migljaju, je bil uverjen, da ponavlja prisego. Gledal ji je v oči, v srce, katero mu je tako odkrila. Veš zdaj, — si je mislil, — kar si hotel vedeti. Ona ljubi narod; v čarobni noči pri svitu lune in zvezdic na domačih tleh je prisegla zvestobo slovenskemu narodu in sveta ji je ta prisega. Da nisem njenega naroda!

Premaganega se je čutil. Vstal je in priklonivši se ji, je vzkliknil: »Gospodična, to je prevelika žrtev!«

Tudi ona je vstala, mirno mu je segla v roko in odločno dejala: »Gospod, ni prevelika žrtev to, marveč je samo dolžnost do naroda. Z Bogom!«

»Z Bogom!«

častilec. Reči moram, lep, izobražen fant, ali kako hud nasprotnik moj je bil obenem, tega se on ni zavedal, pač pa jaz. Torej tisti fant, ali bolje rečeno gospod, je prišel nekakega večera, bilo je nekaj dni pred volitvami, in mi govoril o neki sreči, ki je nisem razumela. »Oprostite,« gospod, sem mu rekla, »ne bi poznala sreče ob Vaši strani. Zdi se mi jako globok prepad med Vami in menoj. Ne razumim Vas, gospica,« se je izrazil. »Visoko Vas cenim in mislim, da odbijate svojo srečo; prepričajte se!« Moje prepričanje pa je že davno dozorelo. Tisti večer sem se čutila jako nesrečno.

»Zakaj?« poseže zdaj gospod kratko vmes.

»Zakaj, ker sem postala ravno Nemcu simpatična!«

»Odveč, gospodična,« je skoraj zaupil in rdečica ga je oblila.

Gospodična je uprla oči v njega in že se je hotela oprostiti, da njemu ni hotela delati krivice, toda gospod je čutil, da ni postopal taktno in je hitro nadaljeval:

»In kaj je bilo potem?«

»Potem pa je delal on dvakrat toliko za svojo stranko, in jaz sem ga štirikrat bolj sovražila. Prišel pa je dan volitve. Žalibog,

moram pripoznati, da se je njegov trud dobro obnesel. O tem me je nekdo takoj obvestil. Bilo je proti večeru. Solnce se je bližalo gori, kjer je imelo zatoniti. Neka nevidna moč me je gnala gor na holm, kjer je bil lep razgled po dolini. Ko sem dospela na vrh, je solnce ravno zahajalo. Bled oblak se je prikazal in zakril je zlate žarke. Dobil je obliko, kakor da bi hotel točiti krvave solze nad ljubo slovensko dolino. Zdelo se mi je, da pošilja sovražne poglede tistim ošabnim Nemcem, pomilovalne pa zatiranim domačinom. Kako jih je karal zadnji solnčni zarek za oblačkom, tega naši nasprotniki niso opazili, ne, oni so kurili ogenj in čez nekaj časa so zagrmeli topiči v znamenje zmage. Meni se je zdelo, zdaj in zdaj moram zaplakati, ali plakati niti mogla nisem, srce se mi je skrčilo in kolena so se mi uklonila; objemala sem mater zemljo, klečala sem na tleh, molila sem, da, molila naglas za naš narod. Zopet so puhlo grmeli topiči in smodnik je zasmrdel, na nebo pa je priplaval luna. Zdelo se mi je, da se mi ljubko smehlja in nebrojno zvezdic ž njo. Hladna sapica je zapihljala v mene in mi vdihnula neko upanje — sladki up na boljše čase za naš narod. — Drevje je zašumelo in zmotilo me je v molitvi. Levica mi je upadla, des-

ki niso hoteli na njihov nobel avtomobil sesti, tistim, ki so ostali možje značaji, pretijo z gospodarsko oškodbo. Podpirajo z vso močjo privandrance, tujce, domačine pa hočejo oškodovati, ako mogoče celo uničiti. Tako se hoče vpeljati v Bekštajn strahovlado. Ne bojimo se ničesar, ker smo možje trdni značaji.

Št. Tomaž. (Zborovanje.) Društvo »Edinost« je na praznik sv. Petra in Pavla popoldan napravilo zborovanje v Rogarji vasi v gostilni pri »Krofu«. Govornik g. domači župnik je govoril o položaju kmečkega stanu nekdanj in sedaj. Trpel in vzdihoval je kmet v sužnosti in podločnosti, dokler ni prišla leta 1848 ura rešitve. Takrat je kmet postal svoboden gospodar na svoji kmetiji — in sedaj? Je zopet v sili. Govornik je naštel nekoliko vzrokov, zakaj kmečki stan dandanes propada, in obenem je pokazal sredstva, s katerimi si kmet more in mora pomagati. Posebno je priporočal združitev vseh poljedelcev na verski podlagi. Drugi govornik iz Celovca, g. Kriegl, je govoril o verskem življenju nekdanj in sedaj. Svoj izvrsten govor, ki je šel iz srca v srce, je osolil z mnogimi dogodki iz življenja. Nato so peli pevci narodne pesmi. Fant g. Blatnik iz Grabštanja je nastopil med burnim smehom kot piskrovez. Na citre so ga spremljali č. g. kaplan iz Grabštanja. Potem sta g. Blatnik in njegova sestra zapela pri spremljanju na citre kuplet: »Mož in žena«. Žela sta obilno pohvale, posebno ker sta oba izborna pevca. Udeležba je bila nad pričakovanje velika. Tudi nasprotniki so prišli in so se med zborovanjem še dostojno zadržali. Zborovanje se je izvrstno obneslo. Vsem, ki so k temu pripomogli, srčna zahvala! Le tako naprej! V izobrazbi je moč!

Velikovec. (Velikovška procesija.) Že zadnjič smo omenili, kako so hajlali Velikovčani zvečer pri bakljadi na dan volitve po mestu. Danes dostavljamo le še, da se vse zgraža nad tem, tudi pošteni Nemci, da se je udeležilo toli šolske mladine te hujskajoče komedije. Dež je lil, kakor iz škafa in vendar pri tej priliki ni bilo nobene nevarnosti za otroke, da bi se prehladili. Ako je pa potreba k verskim vajam, ki otroku srce blažijo, da ne posurovijo, takrat imajo stariši vse mogoče izgovore. Toda Velikovčanom (namreč nasprotnikom) tudi moramo privoščiti kako veselje. Saj h cerkvenim procesijam ne pridejo, morajo imeti torej druge pobožnosti in procesije, pri katerih molijo svoje vrste rožni venec, ki je sestavljen iz »Die Wacht am Rhein«, »Das deutsche Lied« in »Heil«. Ko so šli mimo »Narodnega doma«, so pljuvali v njega. Mi pa rečemo, da taki, ki uganjajo take surovosti, še vredni niso, da bi človek pljunil pred nje. Učitelji, med njimi seveda dobro znani zgodovinar (?) Hornbogner (tako se govori), so nosili baklje, kakor to storijo pri cerkvenih procesijah pobožni in pridni možje. Gostilničar Morak, kateremu je tekla zibelka tam doli nekje na Hrvaškem, je jezdil belo oblečen na belem konju z nemško trobojnico in s sulico v roki, ki jo je namerjal proti »Narodnemu domu«. Naj le nemškutarji pazijo, da se ta sulica ne bo še enkrat zoper nje obrnila. Ta mož je načelnik tukajšnjih veterancev, in nekateri so že rekli, da bodo zato izstopili iz tega društva. Le škoda, da naši slovenski zaslepljeni in kupljeni volilci po deželi niso videli te divjaške komedije! Gotovo bi nikdar več ne volili s tako stranko! Pa še naj reče kdo, da je v mestih oliko doma?

O učitelju Kochu v Lipici se nam poroča: V Lipici je učitelj, ki se odlikuje po svojem sovražstvu do slovenskih duhovnikov. Vsako priliko porabi, da o njih kaj poroča v lutrovsko »Bauernzeitung«. Tako je porabil tudi volilni čas, da je mogel kaj pisati o ruškem gospodu župniku in gorenškem provizorju, ki sta pri volitvah menda oba Eichu volila, kar da se jima zamore celo dokazati; zaradi tega da zaslužita, da bi jima v obraz pljunili itd. Gospod Koch,

zakaj pa niste prišli na shod v Gorenče. Tedaj bi izvedeli, zakaj da smo raje s sociji volili, nego z naceljni. Sicer pa Vi menda še pastirske liste ljubljanskega škofa berete; kar skoro ni verjeti! Gorenškega gosp. provizorja imenujete »Zündhölzlagenta«, Vi pa ste sami največji agent za vžigalice, pa ne »za obmejne Slovence«, ampak za »Südmärkine«; celo okolico oskrbujete z njimi. Nadalje pripoveduje g. Koch o gorenškem provizoriju, da so si dali neposredno pred volitvami en blek iz rokava »izpegljati«. — Glej! Glej! Tako natanko ste opazovali gospoda provizorja! Ali ste morda še kaj drugega videli? Morda ste celo zapazili še kako drugo gubo na obleki? Nadalje pripoveduje gospod učitelj, da je Eich hodil po župniščih, tudi na Rudi je bil v župnišču. Vsa čast Vam, gospod Koch, lagati se pa znate! Eich ni bil v župnišču na Rudi, kakor smo poizvedeli. Pa še celo pesmice zlagati znate:

Kedar Eich v župnišče gre,
Jupajdija Jupajda, —
Saj njemu tam le slabo gre,
Namestu vina vodo žre.

Kako hudo bodo imeli sedaj sociji, pravite, čez ta črne zdaj še kaj pisati in reči ne bodo smeli. Ob koncu svojega neslanega dopisa pravite: »Zu einem Roten geh' ich nicht mehr beichten!« To je pa imenitno! Dosedaj ne poznamo še nobenega rdečega duhovnika na Koroškem! Pa idite h kakemu drugemu, saj bi bilo menda celo zdravo za Vas, da bi si enkrat debelo vest izpraševali, in trdni sklep storili, poboljšati se. Sploh pa Vam svetujemo, da svojo učiteljsko modrost kje drugod porabite nego v lutrovski »Bauernzeitung«. — Eden iz Gorenče.

Iz pliberške okolice. (V Pliberku) je bilo oddano za Grafenauerja samo 19 glasov, tako da se nam vzbuja sum, da so celo ljudje, ki živé skoraj izključno od okoliških Slovencev, glasovali za nemčurskega nemškega nacionalca Schumyja. V bodoče bo treba te laži-Slovence natančneje opazovati ter jim na podlagi resničnih podatkov strgati z obraza krinko laži-slovenstva ter jih slovenskemu ljudstvu pokazati kot nemško-nacionalne volkove v kožuhih krotkih slovenskih ovčic.

Črna. (Po volitvah.) Šumejevci ne morejo preboleti Grafenauerjeve zmage. Saj pa je tudi umevno. V potu svojega obraza so delali zanj, agitirali z vsemi sredstvi (ali so bila dovoljena, ali ne, jim ni bilo mar), vsaka uta, vsako drevo, vsak kamen je kazal šumija. Vse, kar na nemško komando leze in gre, vse je moralo iti njega volit; seveda v veliki večini proti svoji volji in prepričanju. In vendar vse zaman! Ostala jim je samo še pobožna želja, da bi bila volitev ovržena. Drugi imajo pa lepšo tolažbo in pravijo, da je Grafenauer oddal svojo izvolitev (svojo štimo) nemškemu nacionalcu. (Kateremu, seveda sami ne vedo.)

Črna. Gospod stražmojster Rajoh! Kaj pa vas to skrbi, koga je kdo volil? Ali res mislite, da priprosto ljudstvo ne ve, da vi nimate pravice o tem izpraševati oziroma celo odpoditi tiste, ki niso volili po vaši nemškutarski želji. Ne delajte si še več sovražnikov, kakor jih že imate! Saj menda veste, da celo vaši nemškutarski bratci ne marajo za Vas!

Libuče. (Naš g. nadučitelj Hans Greger) je začel nositi v Libučah veliki nemško-nacionalni zvonec. Med tem ko je prišel iz zavednega št. Danijela še precej krotak, se je v Libučah razvil v zagriženega nemčurskega nemškega nacionalca, tako da je že čisto pozabil, komu se ima pravzaprav zahvaliti, da je danes »gospod nadučitelj« in ne komi ali pa rokodelski pomočnik. Ker je nam vse prav dobro znano, svetujemo g. nadučitelju, naj bo med nami, ki smo značajni Slovenci, vsaj popolnoma miren, ako že misli, da je bolj »nobel« biti nemčur kakor pa značajan Slovenec. Ako pa g. nadučitelj našega blagohotnega nasveta ne bo

hotel slišati, tedaj pa smo, žal, prisiljeni javno povedati, kakšno vlogo so igrali v njegovem življenju »farji« (tako imenuje gosp. nadučitelj namreč slovenske duhovnike).

Ruda. Naši Naceljni se nasproti dobrim kristjanom radi bahajo, da so pravi kristjani; temu pritrdimo tudi mi, če pomislimo, kako so se ravnali pri nas Naceljni pred ožjo volitvijo po svetem evangeliju, ki pravi o priliki velike pojedinice: Povabljeni niso hoteli priti na veliko pojedinico in so imeli razne izgovore; tedaj pošlje hišni gospodar v drugič hlapce na ceste in ulice mesta, plotove, da naj prisilijo slepe in kruljave, da se napolni njegova hiša. Ravno tako je bilo tudi pri nas pri ožji volitvi. Ko so nasprotniki videli, da prihaja čimdalje več našincev na volišče in jim je jela že trda presti, pošljejo še po slepe (tri leta že slepi) in kruljave in jih prisilijo na voz in hajd v diru k volitvi! Naj še potem reče kdo, da niso »goreči kristjani«. Ali ob sklepu volitve so morali svoj strašanski poraz pripoznati, da še niso gospodarji. Vsem značajnim volilcem pa kličemo: Slava!

Libeliče. (Štacunar in gostilničar Pugelnig in mašinski agent Fleiß) sta se poleg iz Rusije privandranega barona Mohrenschilda izkazala kot hajhujska nemška nacionalca ter bi najraje vtopila vse Slovence v žlici vode. Pri Schumyjevem zborovanju je bil Pugelnig tisti, ki je najprej klical po žandarmeriji, Fleiß je pa vpil, da so Slovenci dali Srbom deset milijonov kron, da bi se ti mogli bojevati proti Avstriji. Fleiß, ali Vas ni nič sram, da agitirate s tako grdimi, za pametne ljudi pa tudi že preneumnimi lažmi?

Medgorje. (Župan Sušni k.) Župan Jožef Sušnik je v Podgradu dne 11. junija t. l. po sveti maši na sejmišču pred šolarji publiciral: Torej bo volitev; te druge ne poslušajte; vera nima nič cude (zraven); eni kakor Radiški (=župnik) so še fletni, a ti drugi so pa takle (z roko na čelo [Medgorski] zmešani)! Isti je dne 13. junija pri volitvi pred celo komisijo podpisanega zavrnil: Es ist verboten, hier im Wahllokale zu sitzen, es darf niemand hier sein als die Kommission! Isti je dne 2. junija v Medgorjah po sveti maši na sejmišču pred volilci in šolarji publiciral to-le: Duhovniče poslušajte kar, oni so vsi faloti! Sej v Ljubljani in v Celovcu so celo šperkaso opravili! Ko bo že slednja krava iz hleva šla, potem boste še le je spoznali! (Prič je za to okoli 15!) Isti je dne 23. junija pred voliščem ukazal: Vsaki, ki šribat ne zna, more v saletl k frajli (gdč. učiteljici Pavli Huber), ta mu cetl našriba! Saletl je pa le 15 korakov od volišča. Ko se je volilec Anton Drobilnik ustavil, je vpil na njega: Es ist beschlossen, dass die Fräulein die Zettel schreibt! Drobilnik: Wer, wo, wann und wie hat es beschlossen? Župan: Es ist beschlossen! ... Isti je ta dan pred voliščem večkrat vpil: Do sollen keine Lumpereien (?) sein! Die Lumpen werden wir auf einige Zeit absperren (!) —! Die Wahl muss ganz genau stimmen (?). Herr Stress jun., passen's auf, bleiben's hier beim Tisch sitzen! (Pri mizi je bil podpisani, ko je ravno iz vrta (saleteljna) prišel, saj je župan vpil: Sie dürfen hier nicht fortstehen! Volilni komisar iz Celja je zmeril razdalje od hiše do mize (18? korakov) in zavpil: Der Pfarrer gehört in die Kirche und nicht hierher! Ich werde die Wahl unterbrechen (?) wenn Sie nicht fortgehen! Podpisani ni nikakor agitiral, ampak je zraven šole povedal, da še ni slišal takih surovosti kakor od župana Sušnika. Tudi nikjer ni v postavi, da se glasovnice mora pisati le v saletelju! Vsled postopanja nasprotnikov je slovenska stranka gotovo izgubila 15 do 20 glasov! Fijaker Kognik iz Grabštajna (z g. dr. Lemmer) je javno rekel: Die Schworzen haben sich bemüht auf Mord und Brand ... — Medgorje, 23. junija 1911. Župnik Anton Kaplen. — Ta-le dopis označi, s kakim terorizmom so delali pri volitvah nasprotniki. Zares lepe komisarje je poslalo na deželo celovško okrajno glavar-

Dobro rodbinsko kavo

priredi že mali dodatek „pravega :Francka:“ s kavnim mlinčkom iz tovarne Zagreb. Le vsled svoje nedosežne izdatnosti in svoje neprekošene kakovosti našel je pravi Franck toli priljubljeni sprejem v vsakem gospodinjstvu.

Pijte samo „Tolstovrško slatino“

ki je edino slovenska ter najboljša zdravilna in namizna kislavoda.

Naroča se: Tolsti vrh, p. Guštanj, Koroško.

Od vsakega zaboja plača podjetje 20 v. v društvene narodne namene, kamor naročnik določi.

stvo. Sedaj že res ne vemo, ali so komisariji zato pri volitvah, da psujejo poštene ljudi ali pa da varujejo postavo. Kakšno stališče zavzame celovško okrajno glavarstvo?

Velikovški okraj. (Letina) kaže letos prav lepo. Sena se je nakosilo obilo in tudi večidel dobro posušilo, ker smo imeli lepo vreme. Bog nas obvari še za prihodnji čas hude ure, da bi mogli tudi žito v lepem spraviti. Rž, jarca, pšenica, ječmen in oves lepo kažejo, samo tupatam je zopet črv podjed ovsu škodoval. — Tudi krompir in turščica in svinjska krma dobro rastejo. Murk (ali kumarc) iz naših polj pa Celovčani še ne bodo tako hitro poskušali. So malo zaostale. — Od sadja bodo večidel le hruške, tupatam tudi jabolka. Res, komaj bi bilo, da bi se letos po več hudih letih naš kmet zopet malo okrepčal in dobil veselja za svoje trudapolno delo.

Šolske zahteve tržaških Slovencev. Preteklo nedeljo so tržaški Slovenci priredili velik manifestacijski shod, na katerem so ponovno poudarili svoje šolske zahteve, ki so zahteve vsega slovenskega naroda. Shod je obenem manifestiral proti krivicam, ki se nam gode v Trstu na šolskem polju. Na shodu so bile soglasno sprejete naslednje zahteve: Uverjeni, da je pravična ureditev šolstva v Avstriji mogoča le na podlagi načela narodne avtonomije, pozivljajo vlado in zakonodajne korporacije, da prepuste potom državnega zakona ustanavljanje, vzdrževanje in vodstvo vseh šol posameznim narodom, oziroma narodnim svetom, izvoljenim za vsako narodnost na podlagi enake in splošne volilne pravice z uporabo proporcionalnega sistema. Dokler pa do takega zakona ne pride, zahtevajo: 1. da se že s prihodnjim šolskim letom 1911/12 uvede na vseh c. kr. ljudskih in meščanskih šolah v Trstu slovenščina kot obvezen predmet za slovenske otroke, kar je naravna posledica odredb, po katerih je postala slovenščina obvezen predmet za Slovence na c. kr. realni gimnaziji; 2. da se nemudoma poddržavijo in primerno izpopolnijo vse tržaške ljudske šole, ki jih doslej vzdržuje slovenska šolska družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani; 3. da se ustanovi popolna realna gimnazija s slovenskim učnim jezikom, oziroma da se s slovenske vzporednice realno-gimnazijskega značaja na c. kr. državni gimnaziji v Trstu; 4. da se potem izpremeni c. kr. pripravništvo za srednje šole v Trstu in na Proseku v slovensko ljudsko, oziroma meščansko šolo, ker z izpolnitvijo zahteve pod 3. odpade vsak predpogoj za njen obstanek; 5. da se poddržavi, oziroma izdatno podpre po državi obstoječa zasebna slovenska trgovska šola v Trstu; 6. da se ustanovi v smislu v državnem zboru že sprejete resolucije, stavljen po poslancu dr. O. Rybaču, slovenska obrtna šola v Trstu; 7. da se z ozirom na prenapolnjenost posameznih okoličanskih šol in na oddaljenost mnogih krajev v okolici od šolskih poslopij ustanove nove slovenske okoličanske ljudske šole, zlasti v M. M. spodnji, Rocolu, Kjadinu, Škorklji in za Gropado in Padriče; 8. da se ustanovi vsaj dve meščanski šoli v Škednju in Rojanu; 9. da predloži vlada v prihodnjem zasedanju deželnega zbora tržaškega načrt deželnega šolskega zakona z ločenimi šolskimi sveti za Slovence in za Lahe. — Referat o teh zahtevah je imel ravnatelj g. Ulčakar. Državni poslanec Rybač je na shodu ob viharjih ogorčenja bičal neumnost avstrijskega sistema, ki za kulturne potrebe Slovencev nima denarja, pač pa ga ima za italijanske šole v Albaniji, s katerimi odpira Italiji pot v Albanijo, da tam ubija avstrijsko trgovino in industrijo.

Društveno gibanje.

Medgorje. Ker se bo v nedeljo, dne 9. julija ponavljala v Celovcu igra »Miklova Zala«, zato se pri nas igra »Vestalka« preloži na prihodnjo nedeljo dne 16. julija. Sicer se vse vrši po določenem sporedu.

Železna Kapla. (Občni zbor podružnice »Slovenske Straže« se bo vršil pri nas v nedeljo dne 9. julija v Št. Lenartu na koroško-štajerski meji na zelo slovesen način in po jako zanimivem spo-

redu. Zato vabi k prav obilni udeležbi vse zavedne Slovence odbor.

Vogře. V nedeljo, dne 9. julija se vrši popoldne po blagoslovu pri »Škofu« ustanovni shod podružnice »Slovenske Straže«. Pride govornik iz Celovca. Zavedni Slovenci in Slovenke! Prihitite vsi! Vabi pripravljalni odbor.

»Pliberško katol. slov. izobraževalno društvo« vabi k društveni prireditvi v nedeljo dne 9. julija ob 3. uri pop. v »Narodnem Domu«. Uprizori se igra »Za križ in svobodo«. Slovensko ljudstvo, pridi v obilnem številu, da dostojno proslavimo sv. Cirila in Metoda, zaščitnika naših verskih in narodnih svetinj! — Odbor.

Velikovec. Podružnica »Slovenske Straže« priredi dne 9. julija svoj občni zbor ob 3. uri popoldne v »Narodnem Domu« v Velikovecu. Na sporedu sta dva govora: 1. O Ciril in Metodovi ideji in 2. O potrebi in koristi čitanja ter dve kratki šaloigri. Ker se gre za naše obrambno društvo, zato pričakujemo najobilnejše udeležbe. Začelo se bo točno ob 3. uri. Čakali ne bomo nič.

Željenje pri Velikovecu. (Društveno zborovanje) na praznik sv. apostolov Petra in Pavla se je prav dobro obneslo. Udeležba je bila dobra. Govoril je domači gospod župnik o liberalni ideji, kakor jo zasledujejo voditelji liberalne stranke v verskem, gospodarskem in narodnem oziru. Oni poznajo svobodo samo zase, drugim je pa ne priznajo. Prelepo je potem predaval g. šentjurski provizor Anton Benetek o vzrokih in vabah, ki vlečejo kmečke mladeniče in dekleta v mesta in tovarne, in kako goljufivo je vse to. Ostanite doma, ljubite domačo grudo, obdelavajte jo pridno in boste ostali zdravi, močni, veseli, poštene in si tudi kaj prihranili! — Nato so dekleta: Katica Ravnik, Lucija Kumer, Barbara in Neža Kasl uprizorile igro »Jeza nad petelinom in kes«, ki se jim je prav dobro posrečila. Tri izmed imenovanih deklet so tudi čvrsto deklamirale primerne pesmi. — Naj bi mladeniči ne zaostajali za našimi zavednimi, navdušenimi dekleti! Bog Vas živi gospod urednik, pridite še Vi enkrat k nam! (Prav rad, ker so volitve pri kraju! Urednik.)

Cerkvene vesti.

Višje redove podeli letos prevz. gosp. knezoškof 13 gg. bogoslovcev po sledečem redu: subdiakon v sredo, 12. t. m., diakonat v petek in mašniško posvečevanje v nedeljo, 16. t. m., ob 7. uri zjutraj v stolni cerkvi.

Nove maše bodo darovali letos sledeči gg. bogoslovci: Iz IV. letnika: Jan. Krst. Braun 1. avgusta v Obermünchen na Bavarskem; Karel Fellner 17. julija v bogoslovski kapelici v Celovcu; Ferd. Gindele 23. julija v Frohnhofen na Virtemberškem; Anton Intihar v Škocijanu pri Turjaku na Kranjskem; Albert Müller 23. julija v Säckingen na Bavarskem; Alojzij Nagelschmied 23. julija v Lipaljavasi; pridiguje č. g. prelat dr. Martin Ehrlich, profesor bogoslovja. — Iz III. letnika: Janez Kienberger 30. julija v Št. Lenartu v Labudski dolini; Franc Krašna 23. julija v

Trbižu; pridiguje č. g. dr. Fr. Cukala, profesor bogoslovja; Mihael Kusterle 17. julija v bogoslovski kapelici; govori č. g. P. Avgustin Widmer D. J., semeniški ravnatelj; Janez Lamprecht star. 23. julija v Mauthen; Telesfor Maier 17. julija v benediktinski cerkvi v Celovcu; Alojzij Vauti 23. julija v Šmihelu pri Pliberku; pridiguje č. g. doktorand Gregor Rožman, duhovnik v Avgustineju na Dunaju; Blaž Wölfel 30. julija v Štebnu v Podjuni; pridiguje č. g. Franc Uranšek, župnik v Žvabeku.

Gospodarske stvari.

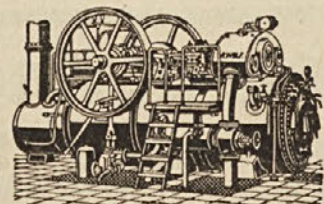
Uporaba hlevskega gnoja. Piše A. Fritz. Da se kmetovalec izogne preveliki izgubi redilnih snovi v gnoju, se mora ozirati na naslednja pravila: V hlevu je treba paziti, da se vsi živalski odpadki dobro pomešajo z nastiljem, v ta namen se nastilja s kratko slamo. Najbolji in primeroma najceneji nastilj pa je šota, veliko je pa še kmetovalcev, ki ne poznajo šote kot nastilja. Veliko je še po naših krajih močvirja, ki leto in dan ne dajo vinarja dohodka, k večjemu jako malo slabe krme ali pa nezdravo pašo. Potom rezanja šote bi se dala taka močvirja dobro in primerno izkoristiti. Šota ima lastnost, da se v obilni meri navzame gnoj, posebno pa gnojnice, ki je gotovo najdragočeneja redilna snov in se po naših kmetijskih domovih po večini porazgubi v raznih jarkih in jamah ter ne da nobene koristi. Ako bi se močno nastiljalo s šoto, se tudi lahko prihrani gnojnična jama ter vožnja gnojnice. Šota fizikalno jako dobro vpliva na zemljo in tvori množico črne prsti ali humusa. Najslabši nastilj je vresje in kot gnoj jako male vrednosti. Na gnojišču se gnoj enakomerno razravna po plasteh; po vrsti naj se ne deli, ampak vse vrste, goveji, konjski, ovčji in svinjski gnoj naj se medsebojno dobro premešajo. Gnojišče se vsak teden dobro potlači z volmi ali mlado živino, isto se pusti lahko tudi vsak dan nekoliko časa po njem tekati. V poletni vročini se gnoj poskropi z gnojnico. Tako oskrbovan gnoj ostane vedno svež in pravilno vlažen, nikdar se ne prežge ali ne splesni. Pri razvažanju gnoja na polje je skrbeti, da se hitro za vozom raztroši in ne pusti, kar se še pogostokrat vidi, cele tedne v kupčkih na njivi ležati. O porabi gnoja bodi še povedano, da se težko zemljo vobče močnejše gnoji kot lahko, zato pa zadnjo tem pogosteje. Takozvani vroči gnoj, to je konjski in ovčji, se spravi v težke zemlje in vlažnejše lege. Z govejim in svinjskim gnojem se gnoji pa peščeno in lahko zemljo. Kar se tiče rastlin, so najbolj hvaležne za hlevski gnoj: okopavine, koruza, krompir, repa. Direktno gnojenje ljubijo tudi: ogrščica, repica, ohrovt, zelena krma in razna zelenjad. Priporočila se tudi od časa do časa gnojiti pašnike, posebno stalne, ker jako vpliva na dobro rast trave. Pašnike se gnoji v pozni jeseni, ko se ne pase več, in spomladi se pašniki osnažijo, tudi različno grmičevje itd. se iztrebi. Dobro je imeti na vsakem pašniku posebne prostore za zbiranje živalskih odpadkov, plevela itd., to je kompost, ki je za vsak pašnik velike koristi.

Bruselj in Buenos Aires 1910: 3 velike nagrade.

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU

Podružnica Dunaj, III., Heumarkt 21.

Patentni vročeparni lokomobili

z brezventilnim preciznim upravljanjem.

Izvirna sestava Wolf 10—800 HP.

Najbolj dovršeni in gospodarski stroji za industrijo in poljedelstvo.

Vseh izdelkov nad 760.000 HP.

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske
Ciril in Metodove vžigalice
ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

Raznoterosti.

Maščevanje ulanca. Ulanec Marinkovič v Sarajevu je uporabil kustoško slavnost, da bi ustrelil stražnega mojstra. Krogla pa je zgrešila cilj in zadela nekega vojaka, ki se je mrtev zgrudil. Marinkoviča so takoj zaprli.

Otroka je položila na železniški tir neka Umuša Zahirovič v Sarajevu zato, ker njen mož ni hotel skrbeti zanjo in za otroka. Otroka so o pravem času našli in rešili.

Povodenj, ker je počila vodovodna cev. Pri Buffalu je počila vodovodna cev. Voda je poplavlila vso okolico. Ob nesreči je bilo smrtno poškodovanih 6, nevarno ranjenih pa 30 oseb. Škoda znaša pet milijonov kron.

Aviatikom prepovedan polet nad Parizom. Iz Pariza poročajo, da je policijski prefekt Lepine prepovedal radi javne varnosti aviatikom letati nad Parizom.

Klub bosonogih. V Wormsu se je ustanovil klub bosonogih, ki ima namen vsako nedeljo dopoldne prirejati pešizlete z bosimi nogami. Za predsednika kluba ni bil izvoljen nihče drugi — kot čevljar Ludovik Ost v Wormsu, ki je tudi izvolitev sprejel ter živahno agitira za bosonogo društvo.

Hranilnica in posojilnica v Djekšah
registrovana zadruga z neomejeno zavezo
ima svoj

redni občni zbor
v nedeljo dne 9. julija 1911 ob 3. uri popoldne v svojih uradnih prostorih pri Kramarju v Djekšah.

Dnevni red:

1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru.
2. Poročilo o delovanju posojilnice in potrjenje zaključka za l. 1910.
3. Poročilo o izvršeni reviziji.
4. Volitev načelstva in nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vljudno vabi

odbor.

U zalozi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

**Življenje svetnikov
in svetnic božjih.**

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnjatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

Gospodarska zadruga v Sinčivasi
priredi svoj

redni letni občni zbor

v nedeljo dne 16. julija popoldne ob 3. uri
v združenem poslopiju v Sinčivasi.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Izprememba pravil.
3. Volitev odbora.
4. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Hranilno in posojilno društvo v Celovcu
vabi na

redni letni občni zbor

ki se vrši

v četrtek dne 19. julija t. l. ob 10. uri predpoldnem v posojilničnem prostoru, Pavličeva ulica št. 7, v Celovcu.

Dnevni red:

1. Poročilo o letnem računu.
2. Volitev odbornikov.
3. Slučajnosti.

Odbor.

**Zaradi bodočega novozidanja
:: hiše je krojno blago po ::
znižanih cenah
naprodaj.**

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

1000
družin se oblači iz **SPY-ja!**
s tkalnimi izdelki

**Pošiljatev za poskušnjo po po-
uzetju:**

23 metrov zihenkanafasa »Rekordia«, rdeče ali modro prižastega, K 10.60.
23 metrov belega platna za srajce »Iris« samo K 11.—.

Vzorci brokata, damasta, oksforda in apartnega modnega blaga razpošilja radevolje zastoj

Starek & Machaně

Spy št. 59, Češko.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta šte. 14

trgovca z mešanim blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

**patentirano olje za večno luč
in ogelje za kadilnice**

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni stenj, voščene in druge cerkvene sveče itd.

Lovske puške

vseh sestav, priznana delo prve vrste, z najboljšim strelnim učinkom, priporoča

Prva borovska orožnotovarniška družba **Peter Wernig**, družba z omej. zavezo : v Borovljah na Koroškem.
Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Velikovaška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi za konje.

Za zabavo služi **kegljišče**, pozimi zakurjeno.

Poleti sedi na **senčnatem vrtu.**

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno slovensko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Lastnik: **IVAN MILLONIG.**

Na kolodvoru pričakuje gostov domači omnibus.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 5.000.000.

Rezervni fond čez K 600.000.

Denarne vloge obrestujemo po **4 1/2 %** od dne vloge do dne vziđa.

Kolodvorska cesta št. 27.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone.

Daje predujme na vrednostne papirje — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavelje. Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Spiljetu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke. Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček 300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8.— za komad. **Tiske srečke s 4 % obrestmi.** Dve žrebanji na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vplačevanje po K 10.— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.